

ERDÉSZETI UJSÁG

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt — kr.
Fél évre 2 frt — kr.
Negyed évre 1 frt — kr.

Előfizetési díjak, hirdetések s bármily
írásbeli közlemények a lap szerkesztőségéhez
küldendőek.

Megjelenik

minden Kedden

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak
helye 10 kr. Ezen kívül minden hirdetésnél
30 kr. bélyegdíj fizetendő.

Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mér-
sékelt díjak egyezség szerint.

Emlékezzünk régiekről.

Közeledik a halottak napja, már csak pár nap választ el attól. November elseje az a nap, melyen az egész keresztény világ áhitatos szí-
vel emlékezik meg az ő kedveseiről, kiket a
könnyörtelen halál kiragadott szerető karjaiból
s földi maradványaik fölé fölhányta azt a kicsi
halmocskát, mely után nincs már egyéb hátra,
mint az örökkévalóság.

Ezen a szent napon megindul a zarándok-
lás ahhoz a kicsiny körülkerített helyhez, mely-
nek fölülete ugy néz ki, mint a hullámozó víz
fözülete, egyik hullám követi a másikat, mind
megannyi könnyút takarván, a mennyi elég-
sleges lenne hasonló hullámnak az előidézésére.

Az esti szürkületnél ki-ki gyullad az egyes
sirokon a viaszgyertyák és olaj mécsesek hal-
vány fénye, a sarkövek, fakeresztek sivárságát
az őszi rózsák tömege takarja s a kisebb-nagyobb
sirok párkányzatára letérdel az élők nagy se-
rege, hogy buzgó imájával hozzájáruljon vég-
pihenőre tért kedvesei üdvözüléséhez s az érzett
vesztességet olyan nagyon enyhíti ez a rövid
könnyörgés, hogy szinte megkönnyebbülve tér
haza lakására s vigasztalja az a tudat, hogy sze-
retteivel, kik őt itt hagyták a siralom völgyében,
legalább szellemileg érintkezhetett. Az igaz hitű
keresztény meg van bensejében arról győződve,
hogy szerettei ájtatos buzgólkodásának a másvi-
lágról tanui voltak s jól esett nekik ez a vissza-
emlékezés. —

TÁRCZA.

Ének a fákról.

A „B. H.” után.

Már régen készülök, hogy éneket irok a fákról.
Gyermeckorom óta csodálom és szeretem őket. De van-e,
a ki örömmel olvassa a fák dicséretét? Hiszen a fa
olyan közönséges, olyan figyelemre nem méltó terem-
tése az Istennek: semmit sem lehet róla mondani, a
mit már mindenki ne tudna.

És én mégis irok a fákról. Éneklek, mint a macska,
mikor a kályha mellett ülve magának dorombol.

Eszembe jutnak olykor kertek, berkek, erdők,
mindenféle faismerőseim. Mert az embernek vannak
ismerős fái, a melyeket számon tart, mint az élő is-
merősöket, és a melyeknek halálán szomorkodik, mint
az élő ismerősök halálán.

Ha visszatérek valamikor abba a faluba, a hol
gyermekéveimnek legkedvesebb idejét töltöttem

nagy jegenyefát keresi a szemem már messziről, azt a
két jegenyefát, a melyik a kert végén áll, mint a két
szikár óriás. Milyen különös fa a jegenye! Olyan, mint
a hallgató ember. Soha sem susog. Ha susog is, csak
ugy magának, mintha magába beszélne. És soha sem
hajlik. És soha nem néz alá, csak mindig föl az égre.
Mit néz mindig az égen? Egykor nem tudtam elgondolni.
Hanem mikor öt évig olyan lakásom volt a fővárosban,
hogy soha sem láttam az eget, akkor megértettem.
Milyen boldogság volt utána az eget látnom: nappal a
felhőket, a levegő tiszta oczeánján, éjjel a holdat, a
csillagokat, a fényes mindenséget a sötétkék végtelen-
ségben.

Aztán azt fogom nézni, hogy a nagy öreg szederfa
megvan-e még ott van-e még a ház előtt, a melyben
mi laktunk; ez a jóságos öreg asszonyosság! Bezzeg nem
néma ez; Milyen kedvesen susogott esténként, mikor a
ház előtt ülve néztük az öcsémekkel a hulló csillagokat.
A fa susogása, tudtam akkor is, hogy nem más, mint-
hogy a szellő összesurolja, ide-oda mozgatja a lombokat.

A sok sir között azonban nem egy van olyan, mely az általános kivilágításnál homályban marad, melyre nem jut a kegyelet bokré-tájának és koszorujának egyetlen szirma sem, ájtatos lélek nem keresi föl; nagy az ő elhagyatottsága.

Vajjon kit takar ez a kicsiny hant, hogy azt senki észre nem veszi? Tán valami gonosz-tevőjé, hogy úgy kerüli a nép? Nem! Ez a sir olyat takar mély rejtekében, kinek hátra-maradottjai már régen más vidékre költöztek s mostoha sorsuk nem engedi meg, hogy szeretteik sirjához zárandokoljanak s ott kegyeletüknek adóját lerójják. Ezek a hontalanok sirjai, kiknek a sors nem juttatott állandó tartózkodási helyet, hanem hányja-veti őket ide-oda, mint a hogy a tó hulláma játszik a reá esett gyöngye szalmaszállal.

Ilyen sirok az erdészeti altiszti személy-zetnek és hozzátartozóinak a sirjai.

Nem kérdezi azt a rideg halál, hogy hol ragadjon ki valakit az élők sorából s vajjon marad-e azután olyan, ki a földi mulandóság jelét, a kicsi sirdombot gondozza, valamint hogy a szolgálat rideg paragrafusai sem tudakolják, vajjon nem szakad-e meg annak a szive, kit egyik helyről a másikra áthelyeznek, a fölötti fájdalomában, hogy azt a rögöt, mely legkedve-sebbjét takarja, el kell hagynia.

Ilyen elhagyatottság sorsa az erdészeti sze-mélyzet sirjainak.

Vajjon így kell ennek maradni és nem lehet a dolgon segíteni?

Lapunk egyik buzgó barátja, Lörincz István m. kir. erdőőr erre nézve érdekes és megszívle-lendő javaslatot küldött be hozzánk, melyet nem szabad figyelmen kívül hagynunk, sőt azt ma-gunkévá tenni első és legfőbb kötelességünk.

Derék kartársunk javaslatának lényege az, hogy ott, hol a temetőben erdészeti személyzet vagy hozzátartozói hamvai nyugosznak s a sirok ápolóit a szolgálat és az élet viszontagságai más távoli vidékre vetettek, a szent hantok gondozá-sát az utód vegye át, megmutatván ezzel a világ-nak, hogy még sem vagyunk olyan elhagyatot-tak, mint a milyeneknek hisznek.

Az erdészeti — kivált az altiszti — sze-mélyzet folyton szálka a nép szemében s minden alkalmat meg kell ragadnunk, hogy annak rossz indulatát ellensúlyozzuk, így nem méltányolhat-juk eléggé derék kartársunk javaslatát s nem hisszük, hogy köztünk csak egyetlen egy is akadna, ki azt ne tenné magáévá.

Az ezzel összekötött költségek oly cse-kélyek, hogy azokról szólni sem érdemes: azt a pár szál virágot ingyen szolgáltatja nekünk a bő-kezű természet, az a néhány krajczár pedig, mibe a kis kivilágítás kerül, minden szegénységünk

És mégis van ebben a susogásban valami, mit szívesen és álmódzva hallgatunk. Valami zene van benne, va-lami dallamtalan, lekottázhatatlan, örökké befejezetlen, titkos értelmű lágy zene, a mit az ember mégis mintha értene. Talán van és én hiszem, hogy van a lelkünk-nek egy gyöngye, finom része, a mely nem tud kibon-takozni és megnyilatkozni soha az emberi testben, ha-nem bimbó-állapotban veszteglő, zsibbadt, holt erő most csak mibennünk s öntudatunknak és igaz valónnak magva az csupán. abban az eleven anyagban, a minek test a neve. Ez a finomabbik rész gyönyörködik a csil-lagokban és érti a szederfa susogását. Ez a susogás nem olyan, mint a cserfáé, sem olyan, mint a nyár-fáé: lágyabb, szelidebb. A szederfa lelke van benne, és a mi szederfánk susogása nem olyan, mint más sze-derfáké. Nem is lehet olyan, mert a mi szederfánk azt a levegőt szívja, a mit a mi udvarunk, mink magunk; van valami, a mi közös bennünk és ő benne, ha nem is egyéb, mint az, hogy ő nekünk nőtt és hogy mi őt szeretjük.

Ugy emlékezem erre a fára, mint akármelyik rokonomra. Az alakjának lenyomata a lelkemben van, mint bányából esett kőben az őskori páfrány. A dereka vastag volt, és három erős kar ágazott szét belőle egy öl magasan. Két kar a ház felé hajolt, egy az ut felé. Hej sokszor felmásztunk ezekre a szélesen kiterjesztett karokra az édes jó gyümölcsökért, és dicsértük az öreg jó fát, hogy milyen jó, milyen áldott, soha nincs esztendő, hogy meg ne hozná a maga czukros, fehér, zamatos gyümölcsét.

Hát a repedezett héju kövér almafa a kertben! Álmomban de sokszor ott játszom alatta! Tavasszal fehéres rózsaszín virágpompában van ez a fa, mintha ivott volna abból a vízből, a melyik visszatér az ifju-ságot, szüzességet és szépséget, ősszel meg nagy hosszukás piros almát lógat minden levélsokrán, s olyan, mint a messzi utról érkezett jó rokon, a ki min-denféle ajándékkal jön látogatóba. Minden reggel, mikor iskolába mentem, ejtett le nekem egyet-kettőt: ott ta-láltam a füben. Az alma fehér husu volt és édes. És

mellett sem jöhet számításba, ha figyelembe vesszük azt a nagy erkölcsi előnyt, melyet a társadalommal szemben és annak szemében magunknak biztosítunk.

Az, ki maga magát meg nem becsüli, értékét érvényre juttatni nem bírja, nem méltó a mások becsülésére sem, hanem méltán osztályosa a közmegvetésnek és lenézésnek, míg ellenben a közös érdekek előmozdítója és védője joggal követelheti magának az elismerést.

Szivleljük meg mi is Lörincz István tisztelt kartársunk javaslatát s bizon nagy erkölcsi hasznát fogjuk annak látni, addig pedig, míg ilyen buzgó harczosaink vannak, kiknek figyelme mindenre, még a legcsekélyebbeknek látszó dolgokra is kiterjed, ne essünk kétségbe jövőnk felett, mert annak okvetlen jóvá kell változnia!

A tölgymakk átteleltetéséről.

Zsurilla Antal m. kir. főerdőőr kérdésére.

A tölgymakknak átteleltetésére vonatkozólag Zsurilla Antal kartársunk által fölvetett kérdésre már lapunk egymás után következő két számában is olvastunk szakszerű feleletet s így szinte fölöslegesnek látszik a kérdés további tárgyalása, mégis abból az elvből indulva ki, hogy tanulni soha sem tudunk eleget, az általam tapasztaltakat szintén le akarom írni; lehet, hogy akadnak olyanok, kik soraimból okulni fognak.

Az 1892/93 években a zsarnóczai m. kir. mag-

pergető vezetésével voltam megbízva Martian Livius akkori erdészjelölt ur felügyelete alatt.

Itt nyílt alkalmam megismerkedni a tölgymakknak több átteleltetési módjával, melyek közül leginkább kiemelem a következő és általam leírandó módot, melyet Gáspár Béla akkori garamrévi főerdész ur utasításai szerint kipróbáltunk.

Mielőtt a tölgymakknak elhelyezéséhez fognánk, előzetesen s első sorban gondoskodnunk kell száraz homokról, a melyet — ha száraz állapotban nem kapnánk, egy néhány napon át nap sütötte helyen tartjuk s naponta 3—4 szer átlapátolva — nyerünk; másodsorban szintén jóval előbb szedessünk kellő mennyiségű mohát, melyet szintén tanácsos szárítani s ha ezek birtokában vagyunk, készítettünk az eltartandó makk mennyiséghez mérten több-kevesebb 3 m. hosszú, 1 m. széles és 30 cm. mély feneketlen és nyitott (fedetlen) szekrényt. (Egy-egy szekrényben 2 hektoliter makk elhelyezhető.

Ha most az udvarban vagy a kertben a rendelkezésünkre álló szabad teret kiszemeltük, melynek talaja száraz s lehetőleg agyagos legyen, azt vízszintesre ledöngessük és a leírt szekrényeket szabályos sorrendben egy méternyi közökkel egymás mellé rakjuk s lehetőleg úgy szorítsuk rá a talajra, hogy a szekrények széleinek élei kissé a talajba bevágódjanak.

Most minden szekrény fenekére, a melyet már a talaj képez, a száraz homokot szórjuk úgy, hogy az egyenletes és körülbelül 5 cm. vastag réteget képezzen s erre elhelyezzük a 0.6—0.7 hektoliter tölgymakkot s úgy szétteregetjük, hogy egy mag a másik fölé ne, de egymasmellé kerüljön, mit a szép termésű és a fenébb említett mennyiségű makkal el is érünk.

Az így szétteregetett makkot befödjük 5 cm. vastag

én olyan hálával néztem a vén fára, mint mindenkire, a ki jót tett velem:

— Köszönöm, jó almafa, köszönöm.

Ma is megfoghatatlan nekem, hogy honnan veszi ez a fa azt a szép édes gyümölcsöt. A kertben csak egyféle föld van, s minden fa más meg más gyümölcsöt szí abból. A mag, az minden. Ez a kis fekete almamag, ebben már benne van a jövő idők almafája, a jövő idők almafájának minden gyümölcse. — Minden magból van. A világ is. És ez a mag az isten kezében vala az idők elején.

Harmadik kedves vén fám a kert végén álló diófa volt. Ezt is megösmerném akármi diófaerdőben, ezer fa között is. Micsoda méltóság és komolyság volt ez a fa! Mint valami király! Alatta hosszú és selymes volt a fű. Hányszor hevertem ottan és karomat a fejem alá téve hányszor néztem elmerengve sötétzöld terebélyes lombjainak árnyékot tartó sátorát.

Valami tíz lépésnyire tőle két kis nyomorék forma birsalmafa. Mint két kis szelid nyomorék leány, a ki

tavasszal vadrózsát tűz a hajába, ősszel meg sárga almát visz a kezében, úgy megy az iskolába. Mert olyan volt a viráguk, mint a vadrózsáé. Valamivel nagyobb és testesebb, de azonagy színű, és azonagy bájoló. Soha sem szakítottam le e két fácskának egy virágát sem, csak odaáltam és néztem, szagoltam, hogy van-e illatuk? És susogtam, pusmogtam nekik, mint hogy gyerek szokott a gyereknek:

— Kedves kis birsalmafáim, milyen szépek vagytok! Olyan szépek vagytok, mint a tisztartó kisasszonyok: a Vilma, meg az Iduska.

Csak télen látszottak nyomorékoknak. Nem volt rajtuk a szép kis zöld levélruha. Körülöttük hó. Mindenfelé hó. És ők ketten a vigasztalan dermesztő hidegben, mint két meggémberedett, ruhátlan, inséges gyermek, a kinek sem apja, sem anyja, sem hajléka nincsen, és így idekűnn dideregve néznek az égre: várják a napot, a tavaszt, az édes anyát.

Hát a szilvafák, ezek a sápadt, fehérvirágu, sovány teremtések. Ezeket eleinte nem igen vettem

száraz homok réteggel s ezt még kétszer megismételjük, (föltéve hogy a szekrény 30 cm.-nél nem mélyebb) a mikorra a szekrény annyira megtelik, hogy már abban csupán a moha számára marad hely, körülbelül 5—6 cm. mélységgel, a melyet végre száraz mohával erősen megtömünk.

Igen czélszerű, de ne nem okvetlenül szükséges most a szekrényeket még lécztakaróval befedni, hogy a hónap mójával való közvetlen érintkezését megakadályozzuk.

A szekrények megtöltése után következik azok körülárkolása, a mi úgy történik, hogy a szekrényeket elválasztó közökön 50 cm. széles 40—50 cm. mély árkot ásunk a melyek összes szekrények körül vonandó árokkal futnak össze; így az árok eme összekötése által minden egyes szekrény körülárkolva lévén, gondoskodnunk kell egy levezető árokról, mely természetesen a lejtős oldalon lesz alkalmazva; ha pedig a talajnak lejtje nincs, csinálunk a szekrény-csoport minden szegletén egy — az az összesen négy levezető árkot.

Hogy a tölgyeknek illetén való elteleltetése sikerüljön, pontosan be kell tartanunk a leirt eljárást, mert pl. ha a használandó homok nem volna eléggé száraz, meg nem óvhatjuk a makkot szigorú télen fagy és egerek ellen, enyhe télen pedig a tulságos kicsirázás ellen; ha pedig a makkot önönvastagságánál vastagabb rétegekben raknók, szigorú télen elősegítenők a tulságos kicsirázást, ellenben enyhe télen használhatlanságig menő megpenészesedést, esetleg megfulást, mert egymásra halmozva, s elzárva a levegő átjárásától sokkal nagyobb megmelegedést fejt ki, mintsem hogy az ártalmára ne volna.

Miután a homok igen jó vízvezető, azért a felső

homokréteg okvetlen mohával takarandó le, mely a vizet (esőt, havat) jól felfogja s nehezen engedi át a homok továbbításának s így hozzá járul kemény télen a tölgy makk megfagyásának, enyhe télen pedig annak tulságos kicsirázása megakadályozásához.

A tölgy makkot az elmondott módon igen jól tartottuk el, s mivel tavasszal a makknak kiszedésekor minden csiraképest a nem csiraképestől határozottan megkülönböztetni lehet, megtakarítottunk sok hiába való munkát az ültetésnél, mert a nem csiraképes makkot egyszerűen mellőztük.

Megjegyzendő még, hogy a makknak tulságos kicsirázása esetén a szekrényeknek tavaszi felnyitásánál csak annyit szedjük ki egyszerre, a mennyit az nap elültetni szándékozunk s nagyon óvatosan kell vele eljárunk, nehogy a csiráit eltördeljük.

A makk átteleltetésének ez a módja tán költségesebb fog látszani, habár korántsem az, mert a szekrényeket esetleg a lécztakarót is, ha azt a makk kiszedése után száraz helyen megóvjuk, több évig használhatjuk.

Tessék megpróbálni!

Kozlik.

„Lőjelek“*) a fő- és őzvadnál.

(Mutatvány a „Természet“ nevű folyóiratból.)

Azt hiszem szükségtelen az igazi vadászember előtt a kérdést felvetnem, vajjon a fő- és őzvadat a golyó illeti-e meg? Ugy vélem, hogy az igazi vadász-

*) Magyarosabb műszó helyett, kénytelenek vagyunk a „Magyar vadász-műszótár“ által ajánlott „lőjeleket“, — mely egyébként szolgál német fordításnak látszik — használni. A ki jobbat tud, igen szívesen vesszük, ha közli velünk. Szerk.

figyelembe. De egyszer csak ősszel, mintha egy éjjelen valahol jártak volna, egyik gömbölyű szilvával, a másik sárga szilvával, a harmadik kék magvaválóval megrakodva állott.

De nemcsak a gyümölcsfák között vannak nekem ismerőseim: az erdőben is sok-sok fa. Egy cserfa, a melynek odu van a hóna aljában és madár lakót tart. Egy másik cserfa, a melynek a tövében tüzelni szoktak a kanászok. Az oldala olyan már, mint a kormos teknő. És mégis él, mégis zöldék a lombjai.

Van egy villámsujtott fa is az erdőben. Milyen büszke, nagy fa volt ez! Mint valami gróf. Ezt egy napon megsujtotta a villám s ettől az időtől kezdve olyan lett, mint a megalázott ember. Az egyik ága úgy nyulott lefelé, mint a koldus kérő keze. A másik ága fel az égbe, mintha kérdezné örökké:

— Istenem odafönn, mért tetted ezt velem?

A fenyőfákat is szerettem. Ezek olyanok, mintha meseországból valók volnának. Abból az országból, a hol örökös gyász van, mert a király leányát elvitte a

sárkány. Az arany, meg az ezüst országot is megtalálom. Az ezüstország a nyírfák. Az aranyország a nyárfák ősszel. Egy magányos nagy reszkető nyárfa ismerősöm Somogyban él, Szőlő-Györökben, a falu közepén, a hid mellett. Sokszor néztem ezt a fát az öreganyám kertjéből. Mért reszket mindig, mint a bűnös ember? Ha ember volt valamikor, valami véres bűnt cselekedett. De, hogy mit, azt nem tudja senki.

A kerti fák mind olyanok, mintha boldogok volnának, de az erdei fák közt gyakran találtam olyant, a melyikről lesóhajtott a szenvedés. Az erdélyi utamban láttam a legszegényebbet. Egy magányos kis cserfa volt az, sziklás hegy tetején. Mennyi nyomorúság és küzdelem lehetett ennek a kis görbe fának az élete. A sziklás, kopár hegytető alig adott neki több táplálékot, mint a mennyiből egy kökénybokr szokott tengődni. És ő, hogy a sorsa odavetette, élt és él tán maig is ottan a kietlen hegytetőn, minden szélnek és minden viharnek országutján, örökké rázva, tépázva; nyáron az égető, száraz forróságban, télen a földet kövítő, csi-

ember előtt e kérdés már regen tisztázva van és szinte hallom az ellenvetést: „Hogyan, hát másképp is lehet a dolog? Csak nem fogjuk a mi fő- és özvadunkat — miként azt pecsénye- és orvvadászok teszik — söréttel megpuskázni?!

Régi s öröklött vadászszokás az, hogy a nemes vadat — melyhez csaknem mindenütt az őzet is számítják, — golyóval kell löni s nagyon kíváncsiak voltak, ha a „sörétező“ vadásztársak felhagynának rossz szokásukal, mi által számos nemes-vad megmentetnék a „döggélövés“-től.

Golyó illetően a nemes vadat, mindenekelőtt szükségesnek tartom hangsúlyozni, hogy sohase lőjünk túlságosan messze távolságra, mint azt sok vadász bravurból teszi. Megengedem, hogy nagy lögyakorlattal bíró golyólövők nagyobb távolságról is biztossággal aplikálják golyóikat, — azonban számtalan esetben nem halálos sebet kap a vad, úgy hogy a lövés után megszire képes elmenekülni anélkül, hogy véreb nélkül ráakadnának, — tehát a legtöbb esetben elvesz vagy elpusztul, a mi egyre megy.

Ép az utóbbi okból is különösen fontos tehát, az u. n. „lőjelek“ biztos ismerte, Ha megbízható vérebbel nem rendelkezünk, úgy a „lőjelek“ tudásával legalább bizonyos és felette szükséges megállapodásokra és következtetésekre juthatunk, a mi az „utánkeresés“-t felette megkönnyíti. De a „lőjelek“ már abban a pillanatban arról is felvilágosítanak bennünket: vajjon találtuk-e vadunkat s mely részét érte a golyó? — avagy hogy egyáltalában nem-e csak lyukat lőttünk a levegőbe?

A lőjelek egyébként, a vad különböző testrészének találásához képest különbözők; de ugyanazon lövés eseteknél mindig ugyanazok. Például:

a lapoczka - lövést a vad rendszerint azzal nyugtázza, hogy tűzben esik össze, majd (a legtöbbször) csülökre kap, de csakhamar ismét felbukik s helyben marad. A lövés helyén kicsiny és kerekded csondarabkákat lehet találni, a világos vörös s ritkán csöppenként jelentkező vér a mellő végtagok nyoma mellett jelzi a lapoczka-lövést.

Hasonlóképpen áll a dolog, ha a vad máj- vagy tüdőlövést kap, azonban májlövésnél a lövés helyén sötétvörös, habnélküli vérnyomot találunk, melyben májrészecskéket is lehet látni.

Tüdőlövésnél a vér sűrű csöppekben látható, habos és világos vörös színű.

A kamara vagy szívlövést a vad úgy jelzi, hogy lövés után magasan és előre ugrik s nyilsebes szökés közben hátrafelé bukva kimúlik. Némelykor megesik, hogy futásközben a legközelebbi sűrűségbe szökik, a hol csakhamar kiadja páráját. Bőséges vérkiömlés, mely a ballábnymok oldalán látható és közönségesen vörösszínű, árulja el a kamra vagy szívlövést.

Veselővésnél a vad háta feltűnően meggörbül s egész testében remegni kezd, majd pedig lassan összeesik.

Sajátságos a vadnak panaszos hangja, ha léplövést kap, ha ilyen lövés éri, mielőtt összeesnék, rendszerint rövid ugrásokat tesz, majd pedig panaszos hangot adva kimúlik.

Ha nyaklövés éri a vadat, az esetben legtöbbször tűzben esik össze. Megesik, hogy ilyenkor ismét csülökre kap s gyors közép-magasságu ugrásokkal menekülni igyekszik. Fejét magasan tartja, a mellő végtagnyomok előtt bőséges vér található, mely közönséges színű s vastag csöppekben csurog a nyakból.

Ha a vad előlről (mellfelől) kapja a golyót, akkor

korgó mérges hidegben. Milyen gazdagok ehhez képest azok a fák, a melyekkel egyszer Vértes egy völgyében találkoztam. Nem tudom mi fák voltak ezek, mert gyermek voltam még akkor és eltévedten bolyongtam az erdőn, csak arra emlékszem, hogy óriás nagy, világoszöld lombu fák voltak. Őserdőréssz, hangtalan, virággal pompás. A fák alatt egy szarvas legelészett az üszökéjével és csak egyetlenegy fekete rigó szólt olykor hol itt, hol amott. A füttyölését mindig ismételte a visszhang. Micsoda különös teremtetések voltak ezek a néma mozdulatlan óriások s az életnek micsoda roppant ereje volt mindegyikben! És micsoda végtelennek tetsző sokaság! Áhítatos félelem nehezedett rám, hogy alattok jártam. Éreztem, hogy ez már nem az ember világa, hanem a fáké. A fa itt az ur. Az Isten ezt a völgyet nekik teremtetete. S hogy szél kerekedett, megmozdultak az óriások és beszéltek egymással méltóságos, komor morajlással, rejtelmes, ismeretlen nyelven, a mit ember soha meg nem érthet.

Láttam egyszer egy fenyőfát is. Bizonyosan ott

fekszik az most is az irtatlan nagy hegytetőn, a Szent Anna-tó közelében, Erdélyben. Ott fekszik, mert az ottan őserdő és nem lehet a fákat a hegyről levinni. Ez a holt fa már fehér volt, mint a föld színén heverő emberi csontok. Olyan is volt, mint valami óriásnak a csontváza. Mintha az itteni óriás meséknek egyik alakja heverne a fák között, talán éppen az utolsó óriás, a kinek nem maradt társa, a ki eltemettesse.

Mért születik a fa? Hogyan él és hogyan hal meg? Van-e az életében valami kis öntudat? Ha van valami, bizonyára azt mondja magában:

— Én fa vagyok, földhöz lánczolt rab. Itt születtem, itt élek és itt halok meg ezen az egy helyen. Ti pedig, a kik alattam jártok, ti törpék, ti emberek vagytok. Oda mehettek, a hova akartok. És én még sem cserélnék veletek, mert nekem két anyám van: a föld, meg a nap és mind a két anyám holtomig szeret engem.

Én valamennyi fa között még is a jegenyefát szeretem legjobban. Sem árnyéka, sem gyümölcse, jól

a legtöbb esetben magasra ágaskodva s magát hátravetve, helyben összeesik. Ha tüdőt is talál a golyó, akkor a vér (mint mindenkor tüdőlövésnél) habos s világos vörös, máskülönben pedig közönséges színű.

Nyilsebes futással menekül a fővad, ha hátul éri a lövés; mindkét hasoldala feltűnően felduzzad, háta meggörbül s a legközelebbi sűrűségben meghuzódik és kimúlik. (? Szerk.) A csekély mértékben előfreccsenő vér sötétvörös és zöld füvel van keverve, mely a belekből ered (természetesen ha a kihatoló golyó a beleket is érte). Egyébként béllövésnél nemcsak füvet, de bélrészeket is találunk a lövés — illetve a vad helyén.

Ha a lövés valamely hátsó lábát éri, úgy a vad azon oldalra esik, a melynek lába a sérülést kapta, de csakhamar ismét csülokra kap. A vér világos vörös. Az esetleg található csontdarabkák után arra is lehet következtetni, vajjon a láb magasan vagy alacsonyan van-e át, vagy előve. Első esetben a csontdarabkák külsejükön kerekdedek, a második esetben (alacsony találás esetén) hosszúkásak és szilánkszerűek.

Ha a lövés mellsőlabát ér, a vad ép úgy viselkedik, mint az előbbi esetben és sebes futással felkeresi a legközelebbi sűrűséget.

Végre czomblövésnél a vad nyomba hátrabukik, de azonnal csülokra kap és elmenekül. A lábnyomban bőséges és közönséges színű vér található.

Nagyon örvidenek annak, ha vadásztársaink az itt közölt löveleknek hasznát vennék, különösen ha e téren még nem volt tapasztalatuk.

Sok vadászörömet hozzá!

ifj. Heytmánek Ferencz.

tudom, de van valami az ő egyedüli valóságában, hajthatatlanságában, fölemelkedettségében, a mi tetszik nekem. Ha meghalok, azt szeretném, ha egy jegenyefát ültetnének a siromra. Nekem kedves az a gondolat, hogy olykor jegenyefa leszek és állok, mint éltem magányosan, hallgató lombokkal, folyton az eget nézve; nappal a felhőket, éjjel a holdat, a csillagokat.

ADOMÁK.

Nem költhette föl. Pista kiszáll a trencsényi állomáson, a hol egyik drága pajtása várakozott rá: — „No, to je mégizs szemtelenség! Jövök Pöstyénből, a vonaton, barátom. Egy angol fürdővendég beül velem a kupéba és oly kényelmesen végignyujtozott a bőrülésen, hogy hortyogása közben, lábait éppen az ölembe rakta le.”

Niki: „Miért nem költötted föl a pimasz anglusát!”

Pista: „Ale cso! Hogyan rázhattam volna föl, a mikor egy szót sem tudok angolul.”

Különfélék.

Figyelmeztetés. Mindazoknak, kik félévi és annál több előfizetési díjjal vannak hátralékban, postai megbízásokat küldtünk s kérjük, hogy azokat kiváltani s minket további kellemetlenségtől megmenteni sziveskedjenek. —

Virághullás. Butyka Béla m. kir. erdőőrt, ki a szászsebesi m. kir. erdőhivatal roskányi védkerületét látja el, sulyos csapás érte, a mennyiben rövid egy hét alatt három kis leánykája, kik közül a legidősebb alig 5 éves volt, skarlátban és difteritisben elhalálozott. Isten vigasztalja meg a mélyen megszorított szülőket!

Gyilkos férj, Petrucz István nagy-szredistyei gazda felesége híres volt arról, hogy a hitvesi hűség nem tartozott az erényei közé, s több ízben elhagyta az urát. A kikapós menyecske ura végre megelégtelte felesége botrányos viselkedését s elkeseredésében 14 késszurással megölte, s azután önként jelentkezett a csendőrségnél.

Mi az asszony hivatása? Párisban mult héten egy asszony gyűlés volt, melyen Potonié- Pierrené arról a kérdéstről beszélt, hogy mi az asszony hivatása. Utána még többen szólottak a kérdéshez és a legelső szónok mindenek előtt arra kérte a gyűlést, engedje meg, hogy a nevét elhallgathassa, mert egy papi gimnáziumban professzor. Így kezdte a beszédet:

Polgártársak! Polgártársnők! Elkészítettem egy törvényjavaslatot, melyet legközelebb a kamara elé fogok terjeszteni és melyet ezennel felolvasok önöknek:

1. A házasság megszűnik.
 2. Minthogy a rabszolgaság megszűnt és minthogy a házasság a legocsmányabb rabszolgaság, ennél fogva a férfiaknak és az asszonyoknak jogukban van, hogy testükkel és lelkükkel tetszésük szerint rendelkezzenek.
 3. A hűséget illető minden, még időleges szerződés is tilos.
 4. A kik hűség-szerződést kötnek, tizennégy naptól egészen egy évig terjedő fogsággal büntetendők.
 5. A kik azzal, hogy az embereket fölszólítják, hogy hűség-szerződést kössenek, a természet kívánságát meghiúsítják, két évtől öt évig terjedő börtönnel sújtandók.
- Hát a gyermekek? kérdezi erre egy asszony a háttérben.

— A gyermekeket nyilvános szoptató intézetekbe adják — felelt a derék professzor.

Baduel-Renaudné azt indítványozta, hogy külön hivatalt szervezzenek, mely minden asszonynak férjet szerez és a gyermekekről fölserdülésükig gondoskodik. Roquesné a szociális igazság ideálját akarta kifejezni, de oly hevesen kelt ki a kapitálista társadalom ellen, hogy az elnöknő kénytelen volt a gyűlést hamarosan berekeszteni.

Pórus járt medve. A mult napokban hogy hogy nem, a Bartos-Lehotka és Garam-Berzencze

közötti egyik alagutba betévedt egy medve. Szerencsétlenségre azonban jött a vonat, amely elől nem tudván idejében kiszaladni, a rohanó vonat úgy ütötte le a pályastről, hogy legott összerogyott. A pálya-őr még ugyanazon napon szolgálatát végezvén az alagutban. rémülve látta maga előtt a hatalmas maczkót hosszan elterülve a pályatest mellett.

Gyilkos kisbiró. Hegedüs Ferencz kisjenői korcsmájában csendesen iddogált Kozma János kisjenői gazda, a mikor oda betért Bába Tógyer kisjenői kisbiró és két társa. A kisbiró és társai már akkor el voltak ázva és néhány pohár pálinka után mind a hárman ingerült állapotba jöttek. Valami módon belekötöttek Kozma Jánosba, a ki durván visszautasította őket. Erre azok kést rántottak elő s azzal Kozmát össze-vissza szurkálták. A szurások közül több veszélyes sérülést okozott, úgy hogy az áldozat bajosan marad életben. A járási szolgabíró, a gyilkos Bába Tógyert és egyik társát letartóztatta, míg a harmadikat, a ki idejekorán elmenkült, a csendőrség nyomozza.

Halálos lekvárfőzés. Tolcsván Tóth Jánosné lekvárt főzött a minap s a lekvár keverését nyolcz éves fiára és hat éves leányára bízta, míg ő egyéb házi dolgai után nézett. A két gyerek a lekvár mellett összekapott s a veszekedés közben a kis leány a forró lekvárral telt üstbe esett. A fiu segélykiáltásaira elősietett anya kihuzta ugyan a kis leányt a lekvárból, de a kis teremtés mégis annyira összeéggett, hogy harmadnapra meghalt.

Beleesett a kutba. Arad egyik külvárosában a napokban szörnyű szerencsétlenség történt. A szerencsétlenségre úgy jöttek rá, hogy este az illető ház kutyája éles vonítással kicsalta az embereket az udvarra, oda a kuthoz, hol sirt, vakkantott az eb, ágaskodva a kut kávjára. Megnézték, mi haja lehet a kutyának s borzalmas

látvány tárult eléjük. A kut vizén egy emberi holttest uszott. A halottban Csonkovits György napszámosra ismertek, a ki hogy került a kutba, azt senki sem tudja. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy részeg állapotban volt a szerencsétlen munkás, mikor a vízbe fult. Valószínű tehát, hogy nem öngyilkosság forog fenn, hanem végzetes szerencsétlenség. Az ittas ember vizet akart huzni a kutból, elszédült és beleesett a vízbe. Mire a vonyító kutya által figyelmessé lett háznép ráakadt, már meg volt halva; belefult a kutba.

Felelős szerkesztő és lapkiadó tulajdonos
Podhradszky Emil.

Adás — vétel.

Megvételre keresek egy vagy két darab

—•• koponyás szarvas agancsot, ••—

szíves ajánlatokat minőség és ár megjelölésével kérem
Vác-Szent-László-ra (Pest megye) küldeni.

Kormány Béla, erdőőr.

Fontos téli idényre!

Téli halina (Filz) csizmák

(saját gyártmány)

erősek, meleget tartók, csinos kiállításban; 4 évig is viselhetők; jóságért és tartósságért kezességet vállalok.

Árak: uraknak 4 frt 50 kr., nőknek 3 frt 50 kr.

Megrendelésnél pontos mérték beküldését kérem.

Lengyel Albert, erdőőr

Ürmös, u. p. Ágostonfalva, N. küküllő megye.

A nmélt. m. kir. és osztr. cs. keresk. miniszter
urak által kihirdetve és törv. védve.

Legbiztosabb szer
az általánosan elismert és jó hatásának bizonyult

„BARÁT-ITAL”

czimü növényyszer gyomor-likőr készítményem székrekedés, hideglelés, étvágytalanság és az ebből eredő bajok ellen. Egy üveg ára 40 és 80 kr. használati könyvel együtt, mely számos köszönő levelet is tartalmaz.

Kapható szászsebesen és minden község és város fűszerkereskedéseiben, valamint Hódmező-Vásárhelyen a készítő

Zenke Zoltánnál Árpád-utca 12.

Ismét eljáruló fűszerkereskedők nagyobb
jutalék mellett kerestemnek.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapítvány 1847.

Brausweller János
Szegeden.

ÓRÁK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓÁLLÁSSAL
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Isvitások pontosan eszközöltetnek.

MEGJELENT

a

BLUM és TÁRSA

udvari egyenruha szállítók

 legujabb árjegyzéke.

Kérjen mindenki egy példányt ezen kiváló elsőrangú czégtől, mely bérmentve lesz azonnal beküldve.

A nagyméltóságu földmivelesügyi m. kir. Ministeriumnak 1894 évi augusztus hó 11-én kelt magas intézkedésével,

czégünk ujjalag megbízatott

a nagytekintetű erdőtiszték és az erdészeti altiszték egyenruhájának szállításával.

Tisztelettel értesítjük tehát, hogy nálunk minden néven nevezendő egyenruházati cikkek

hivatalos uton részletfizetésre

megrendelhetők.

POLGÁRI RUHAK

a legjobb francia és angol divat szerint készítetnek.

Vidéki megrendelések kiváló figyelemmel eszközöltetnek.

Óvakodjék mindenki oly czégektől, melyek olcsóbb ajánlattal akarják régi vevőinket félrevezetni

Kiváló tisztelettel

BLUM és TÁRSA

BUDAPEST IV.

Sütő utca 2. Szervitater sarkán.

elsőrangú egyenruha készítő intézete.
Ő csász. és kir. Főherceg udvari szállító
A földmivelés m. kir. Ministerium szállító.

Nyomatott Stegmann János könyvnyomdájában Szászsebesen.